

*Mint az ökörbugyozás*

Ott bicegtek fölfelé Stan és Pan, Don Quijote és Sancho Panza. Don Quijote egyébként voltam is a farsangon, a sok béna huszár meg királylány meg bohóc meg törpe között jártam körbe, fejemen alufóliával beragasztott pléhtányér, egyik kezemben valódi középkori alabárd, régen a dédnagyapám városzobájában lógott a falon, mert ő császári és királyi udvari főorvos volt, előkelő klientúrával, a nagy, kemény táblás könyvben, amit ő írt, s ami az *Általános pathologia és orvostan* címet viselte, a legizgalmasabb rész csupa rákos beteget mutatott barnás fotókon, bajszos, pipás, kalapos bácsit rinocéroszkarral, kendővel bekötött fejű nénikét elefántlábbal, hatalmas kar és hatalmas láb, a hozzájuk tartozó emberek csak díszítések voltak a felduzzadt végtagok mellett, más ember már régen beledöglött volna, de azok a szívós parasztjai, leélték így az életüket, tette hozzá nagyanyám elismerően. Pajzsomat apám csinálta meg, szabályos kört vágott ki farostlemezből, fafogantyút is szerkesztett rá, és lefújta az egészet kályhaezüsttel, csupa csillogó lett, és ahogy apám fölé hajolt, homályosan visszatükrözte az arcát, vonások nem voltak rajta, kísértetre hasonlított, vagy a krimikben csak egy pillanatra látható bezacskózott halottakra. Éjszaka, míg a festék száradt, a műhely beázott, úgyhogy a pajzs felpöndörödött, de így még klasszabb lett, mint a régi római pajzsok, amelyek felvették a test alakját, anyám díszes betűkkel rápingálta, hogy *Don Quijote de la Mancha*, amit Hédi néni a farsangi felvonuláskor többedszerre sem tudott leolvasni, Don kuji-micsoda, Kijó-micsoda, nyökögte a mikrofonba a főpajtás, mert csapatünnepélyeken rövid szoknyában, úttörősíppal és úttörőövvel ő szokta mondani, hogy a zászló behozatalára az engedélyt megadom, abba sose tört bele a nyelve, szóval valami középkori lovag, jól van, kisfiam.

Ott bicegtek fölfelé, a fiú hórihorgas volt, sovány, a haja elől egyenesre vágva, mint a lovagoknak, apám mesélte gyerekkorából: a fejére tették a legnagyobb cserpet, aztán szépen körbevágták a haját, ilyen bilifeje volt annak a fiúnak is, a szeme körül két nagy barna karika. Az anyja szeme körül is karikák, csámpás volt és kövér, hatalmas szürkés konty, orra alatt bajusz, a lába pedig hasonlított ahhoz a hatalmas elefántlábhoz az orvostani könyvből, bár talán feleakkorára se dagadt, na, majd idővel. A néni csámpázva járt, belekarolt a fiába, cekkert meg nejlonzacskókat cipeltek, a telkük ott volt egész az utcánk elején. Itt mindenki építkezett, hétköznap délutánonként és főleg hétvégén vonyított a körfürész, nyikorgott a talicskakerék, és ütemesen mormogott a betonkeverő, mint a Marco Polo filmben a buddhista szerzetesek kórusa. Kopogtak a szekercék, röpdöstek a káromkodások, fogytak a láda sörök, bakancstalpak taposták tele csikkal a ce-

mentesen szürkés port mindenfelé. A néni meg a fia telke üres volt, bár egyszer mégis nekilendültek, és megcsinálták a kerítést, a néni ült az összecukható kishéken, és türelmesen nézte, ahogy a fia meg egy munkás a betonkeverőt etetik. A híg betonba beágyzták a kerítésoszlopokat, a néni hosszasan mondogatta, hogy most egy kicsit jobbra, most egy kicsit balra, állj el onnan fiam, hadd lássam, nem, megint ferde, mi az istent csinálsz már, a fiú pedig bánatosan, búsképű lovaghoz illően felelgette, hogy igen, mama, meg jól van, mama, csak néha fortyant fel, hogy a bűdös szarba, mama, mért mindig engemet tetszik cseszegetni, hát mert te vagy a fiam, kit cseszegessek, talán azt a kurvapecér apádat, megint egy kicsit jobbra, zárta le a vitát az anyuka.

Don Quijote és az anyja állítólag egymás idegeire mentek, állandóan marakodtak, mint Bobby meg Fickó, az utcában azt beszéltek, hol egyik, hol másik köt ki a diliházban, az orvosok vállukat vonogatják, így teljesen felesleges a kezelés, mihelyt hazakerül valamelyik, behülyítik egymást, és amelyik először mondja fel a szolgálatot, az megy is vissza rögtön, a sárga házi ápolók előre köszönnek, hogy tetszik lenni, ugye-ugye, hazahúz a szívünk, itt bújjon bele a kiskabátkába, szépen megköjtük hátul, nem fog fájni. Az anyuka állítólag folyton beült a fia szobájába, és mindenbe belekötött, hogy áll a szőnyeg csücske, mi ez az alsónadrág a sarokban, nézd meg a pokrócot az ágyadon, már megint hogy áll a csücske, igazítsd meg, nem úgy, sarkosra, mondom, derékszögűre, ez neked derékszög, látszik, hogy megbuktál matekból, te hígagyú, látszik, hogy nem voltál katona, majd ott megtanultad volna a magyarok istenét, de már akkor is flepnis voltál. A fiú tűri, de közben szépen gyűlik benne a gőz, mint egy kuktafazékban, és kitör belőle sziszegve, vén boszorkány, megmérgezed az életemet, te talán nem a diliházban töltötted a fél életedet, elkergetted az apámat, kizártad a barátnőimet, elrontottad az életemet, megfojtalak, véresre püfölték egymást, mire a szomszédok kihívták a mentőket, lehetett választani, most éppen kit vigyenek be.

Mert amikor az egyik vagy a másik benn volt, az otthon maradó normálisan viselkedett, lejárt vásárolni, eljárt munkába, köszönt a házmesternek. Ha az anyukát vitték be, előkerültek a fiú barátai, hébe-hóba sörözni járt velük, néha még női hang is hallatszott a lakásból. Ha leállt pletykálni egyik-másik lakóval, nem volt szabad hagyni, hogy egy témába belehergelje magát, mondjuk szóba jött, hogy a vendéglősök micsoda felárral dolgoznak, háromszorosáért adják tovább a sört, a szendvicset, a vonaton az utasellátók még szemérmertlenebbek, és az állottat is eladják, a zöld párizsit meg a száraz zsemlet, míg más tisztességesen dolgozik, ez nem igazság, hol van itt az igazság, tette fel a kérdést a fiú, és ha a másik nem köszönt el idejében, tovább folytatta, ugyanazokat a mondatokat ismételte egyre hangosabban, szájából egyre nagyobb csöppek fröcsögtek, egyre közelebb a beszélgetőtárs arcához, aki kénytelen volt hátrálni, aztán hirtelen lecsillapodott egy kicsit, és ha az illető olyan tutyimutyi volt, hogy még ekkor sem köszönt el, akkor heherészni kezdett, persze, az igazság, ugye, ez aztán az igazság, szóval maga szerint ez igazság, hehe, és aki még ekkor sem köszönt el, az okvetlenül bemenekült a lakásába, mikor a fiú üvölni kezdett, hogy de én megettetném velük

a zöld húst meg a száraz zsemlet, lenyomnám a torkukon, ha megfulladnának is, a kurvannyukat, azt hiszik, bármit megcsinálhatnak a tisztességes emberrel, másfél deci bort adnak kettő áráért, a maradékot meg összeöntik és berúgnak! Mikor egyedül maradt a lépcsőházban, egy ideig még hasonlókat üvöltözött, a gyerekek vigyorogva hallgatták a rácson át, míg a szüleik nem jöttek, mars onnan, elég legyen, és be nem csukódtak az előszobaablakok.

Az orvosok meg a család is próbálták szétválasztani őket. Egyik nagynéni felajánlotta az üdülőjét, lenn a Balatonon, nyár volt, a fiút rábeszélték, menjen le kapcsolódni kicsit, kell az a nyugalom, kivesz szabadságot, fürdik, napozik, rádiót hallgat, újságot olvas. Anyuka mégis rátalált a nyaralóra, akárhogy titkolóztak, lehet, hogy a fia hívta fel, nem bírta már egyedül, nem bírta azt a sok igazságtalanságot, ami a rádióból meg az újságból ömlött, pedig akkoriban a legtöbb minden bele se került a hírekbe, csak az emberek suttogták tovább egymás között. Megjött hát az anyuka, kedvesen viselkedett a szomszédokkal, akik örültek, hogy megismerhetik a fiatalember édesanyját, és aztán anyuka leült a kisszékre, és irányítgató, hogy ott, azon az ágon egészen feketék vannak, nem, kicsit lejjebb, ne félj, elbír, nyúlj ki érte, nem az, a másik, a fiú pedig engedelmesen szedte a cseresznyét a fán. Aztán egyik este megint kiborult a bili, a fiú üvöltözött az anyjával, az meg vele, muszáj mindig engem szekíroznod, igen, mert te vagy egy hülye élehetetlen, nem a világgal van baj, hanem itt benn, a koponyádban, és Don Quijote széttört egy sörösüveget, felvágta vele az ereit, a szomszédok pedig leesett állal nézték ezt a kedves családot, ahogyan a mentő szirénázva eltűnt a kanyarban.

A ferde kerítésoszlopok aztán ott álltak drótháló nélkül, a betonjuk is felrepedezett, mert senki nem locsolta, bárki bemehetett a telekre, igaz, kóbor kutyákon kívül minnek ment volna, nem volt ott semmi, csak pár csenevész fenyő meg a kötélig érő gaz, időnként megjelentek ők ketten, a fiú kaszált, az anyja meg utasította a kisszékről, a szendvicsüket is együtt ették meg egy-egy kisszéken ülve, biztos nem vendéglátós szendvics volt, maguk kenhették, mert úgy friss és sokkal olcsóbb, gyalázat, hogy egyesek hülyére keresik magukat minden munka nélkül, és ezeket hívják normálisnak, aki meg nem bír beletörődni, arra rásütik, hogy idióta, sokkolják és gyógyszerekkel etetik, hogy impotens legyen, hogy inkább ne is szaporodhasson tovább a fajtája a világon, maradjon a sok bamba barom, aki mindenbe beletörődik, és semmiért nem mer szólni, akár a vágóhídra is kiterelhetik, és egyenként leölhetik őket, egyél inkább, édes fiam, jössz már megint a hülyeségekkel, inkább azt nézd meg, milyen rendet vágtaal, olyan, akár az ökörhugyozás.

Aztán anya és fia megint nekiláttak az építkezésnek, alapot nem igen vetettek, sietős volt talán, hogy álljon a fal, hogy már lássák, a fiú ott ügyeskedett az állványon, az anyja meg csak szajkózta, ne tégy közé annyi majtert, ne pazalljad, vehetünk újra cementet, mi vagyok én, Krózus, és a fiú rakta, alig pár négyzetméternyi kis kulipintyó lett, egy réteg élére állított klinkertéglából felhúzza, ablak nem volt rajta, de az utca felé néző oldalon bárki láthatta az építés évét, 1983, jelezték a téglából kirakott, kiugró számok. Minthogy csak a téglasorok tetejét kenték meg habarccsal, át lehetett látni a téglák közt, szép lassan kellett ballagni felfelé, és időnként átvakított a nap, na-

gyon jó játék, jó lehetett benn aludni a fényrácsos sötétben, hallgatni, ahogy átfütyül a közökön a szél. Rejtély, mit tarthattak odabenn, az is, mit hoztak-vittek a nejlonzacs-kóikban állandóan. Még rejtelmesebb volt a derékig sem érő kis téglalaktótmány, melyen a fiú nyelvét kidugva, napokig dolgozott, még a maltert sem sajnálta ki belőle, nem is lehetett átlátni a falakon. Egy olyan kis szabadtéri oltárféle, mint a templomkertben, az öregasszony és a fia sokszor sötétedésig ott üldögéltek előtte két kisszéken, a nejlonszatyrok, mint kimerült kutyák, a földön heverték, ők meg csak nézték azt a valamit a sötétben, egyszer én is bemásztam, hogy megnézzem, de éppen ott ültek, az öregasszony rám rikácsolt, kitekerem a nyakad, a fiú meg a kaszát dobta utánam, nagyot zendült a kerítésoszlopon, jól kicsorbulhatott. Nem is mertem később se megnézni, mi lehet az ott, pedig fúrta az oldalam a kíváncsiság, de nappal féltem, hogy elárulna nekik valamelyik szomszéd, este meg hogy a fiú előugrik valamelyik fenyő mögül vagy a felmagzott fűből, és a kaszával szép sorban lenyisszantja a végtagjaimat.

Mikor elkezdtem a Kalapos után nyomozni, rögtön gyanús lett a beépítetlen telek, az ablaktalan sufni és a különös oltár. A sufniiban tarthatják a fegyvereket, a fülkében a robbanóanyagot, de akkor ez a fiú miért ül ott már órák óta, és nézi azt a puskaport, ugyan, mi nézniláló lehet rajta. Don Quijote már egyedül járt ki, azt beszéltek, hogy az anyja kórházban fekszik, talán már meg is halt, talán maga a fiú ölte meg az anyját, elvágta a torkát a kenyérvágó késsel, de hiszen akkor már nem mászkálhatna szabadlábbon, akkor benne lett volna a Kék Fényben, bár ki tudja, a gyilkosokat el szokták engedni, ha nem beszámíthatók, az is lehet, hogy a Kalapos összekötetései révén megúsza a börtönt, annak az embernek messzire elér a keze. Az is lehet, hogy feldarabolta az anyját és eltemette, talán valahol a kertben, a levágott fejét bebalzsamozva talán az oltárfülkében őrzi, azzal beszélget, azért ül ott órákig, egész elgémberedik a lábam a bokorban ücsörgéstől, nézi-nézi a halott arcát, látja, mi a francnak kellett játszani a tűzzel, most pofázzon, hogy mit hogyan csináljak, most mondja meg, hogyan vegyek levegőt, mekkorát fingjak, az istállóját, anyuka, most mért nem nagy a szája, látja, egyedül maradtam. Előbb-utóbb mégiscsak odébb kellett állnia, az összehajtogatott kisszéket betette a házba, belakatotha az ajtót, és elindult lefelé az utcán. Utána lopóztam, s csak mikor már egész picire zsugorodott, kisebbre, mint egy múmia, akkor merem dobogó szívvel beosonni a telekre. Gyufa mindig volt nálam, kellett a foszforos csavarhoz, közelítettem a rácshoz a szálakat, próbáltam ernyőzni őket a tenyereimmel, ki ne aludjanak, de csak az ötödik fényénél sikerült végre kivennem, mi van a rács mögött: egy gázóra és egy villanyóra, mindkettőnek nullán állt a számlálója, nulla-nulla-nulla-nulla egész nulla-nullán. ❀